

Kurzusleírás (tematika)

Kurszus neve: Kulturális antropológia				
A kurszus oktatója/i, elérhetősége(i) Kapitány Gábor, a.g.kapitany@gmail.com ,				
Kód: B-DK-206	Tantervi hely: DK BA	Javasolt félév: 2. félév	Kredit:5	Tanóraszám: kontaktóraszám: 48
Kapcsolt kódok:	Típus: előadás	Szab.vál-ként felvehető-e?	Szab.vál. esetén sajátos előfeltételek:	
A kurszus kapcsolatai (előfeltételek, párhuzamosságok):				
A kurszus célja és alapelvei: A tantárgy célja bevezetés a saját társadalom (s különös tekintettel a tudatformák) elemzésébe, annak szimbólumain, szimbolikus jelenségein keresztül. Annak érzékeltetése, hogy a társadalom minden állapota és minden egyes jelenség több síkon értelmezhető, több okra vezethető vissza, több igazság egyidejűségét feltételezi. Annak tudatosítása, hogy a művészeti (design) jelenségek mögött éppúgy társadalmi folyamatok húzódnak meg, mint ahogy elemezhető a mögöttes meghatározói a művészetek fogyasztásának vagy terjesztésének is. Alapvető cél a művészet, a design beágyazása a mindennapi élet rendszerébe. E tárgy elsajátítása megalapozza a művészeti alkotások (az alkotás és a befogadás) antropológiai szemléletét; azt, hogy a művészet és a design elméleti kérdéseivel foglalkozók saját esztétikai credójuk mellett képesek legyenek a társadalomban ható különböző művészetfelfogások és –használatok belülről való megértésére; a művészeti és design termékek elhelyezésére társadalmi összefüggéseik rendszerében.				
Tanulási eredmények (fejlesztendő szakmai és általános kompetenciák): Tudás: Alapismeretek a kulturális antropológia sajátos módszereiről. A társadalom szimbolikus jelenségeinek elemzése. A szimbólum-elemzés révén egy olyan eszköz használatának gyakorlása, amely mind a mindennapi élet, mind a művészetek alapvető építőköve. Képesség: Társadalmi jelenségek megfigyelési képességének gyakorlása. A tudomány eszközeit használó elemzési készségek kifejlesztése, az egyszerre kívülről és belülről látás (az "étikus" és "émikus" megközelítés) képességének gyakorlása. Attitűd: E tárgy elsajátítása megalapozza a művészeti és design alkotások (az alkotás és a befogadás) antropológiai szemléletét; azt, hogy a művészet és a design elméleti kérdéseivel foglalkozók saját esztétikai credójuk mellett képesek legyenek a társadalomban ható különböző művészetfelfogások és –használatok belülről való megértésére; a művészeti és design termékek elhelyezésére társadalmi összefüggéseik rendszerében. A "másság" elfogadó megértésének képessége				
A kurszus keretében feldolgozandó témakörök, témák: Bevezetés a kulturális antropológiába Terepmunka megfigyelési szempontok A különböző kulturális jelenségekben szimbolizálódó társadalmi összefüggések: 1. Hierarchiaviszonyok 2. Értékrendek 3. Ízléstípusok 4. Szocio-kulturális eltérések A manipuláció jelensége A jelenben továbbélő archaikus tudatformák				

Tanulásszervezés/folyamatszervezés sajátosságai:

A kurzus menete, az egyes foglalkozások jellege és ütemezésük konkrét dátumokkal, határidőkkel!

A hallgatók tennivalói, feladatai: pontos leírás, kiadás és leadás dátuma!

A tanulás környezete: tanterem (A konkrét helyszínt a központi elosztás után az oktatási titkárok vezetik be a neptunba)

1. A kurzus feladatainak ismertetése. A kulturális antropológia történetének néhány fontos állomása, a kulturális antropológiával kapcsolatos tudományetikai kérdések. (előadás) II.8
2. A terepmunka megfigyelési szempontjai (előadás) II.15
3. Hierarchiajelek I.: vizuális státuskifejezés (szeminárium) II. 22
4. Hierarchiajelek II.: státusz- és presztízsjelek a beszédben és a gesztusnyelvben (szeminárium) III.1
5. Értékrendszerek eltérései, értékrendszerek keveredése, értékrendszerek és szocializációs stratégiák, értékrendszerek és lakások (szeminárium) III.8
6. Kulturális blokkok, ízléstípusok a társadalomban (előadás) III. 22
7. Terepmunka-tanulságok (meghívott előadó) (előadás) III. 29
8. A manipuláció (szeminárium) IV. 5
9. Archaikus tudatformák továbbélése a mai társadalomban (előadás és szeminárium) IV. 12.
10. -11. Terepmunka-jellegű gyakorlatok beszámolóí. (Prezentációk) IV. 26 és V. 3.

Értékelés:

1. Egy szakirodalmi anyag referálása (az első órán történő megbeszélés szerint) a harmadik órától kezdve.
2. Terepmunka jellegű megfigyelési feladat (az írásban megadott szempontok szerint) és erről való órai beszámoló (prezentáció) Ideje: a szemeszter utolsó két órája
3. Félévi dolgozat megírása és annak szóbeli megvédése a kollokviumon (a dolgozat leadása 1 héttel a kollokvium előtt)

A három feladat együttesen kerül értékelésre a kollokviumon.

Az értékelés szempontjai (mi mindent veszünk figyelembe az értékelésben):

1. A szakirodalom ismertetés esetében: a szövegértés, a lényegkiemelés képessége, az előadás kidolgozottsága, hatékonysága
2. A prezentáció esetében: a terepmunka-megfigyelések gazdagsága, a prezentáció időgazdálkodása, előadóképesség, a csoportmunkában végzett tevékenység aránya
3. A dolgozat esetében: a választott tématerület sokoldalú bemutatása, logikus felépítés, szakirodalom-használat mennyisége ,fogalmazás-készség. nyelvhelyesség

4.

Az érdemjegy kiszámítása

Dolgozat: 50 %, Prezentáció: 30 % Szakirodalom-ismertetés és órai munka 20 %

Kötelező irodalom:

1. Babbie, E. 2003. A társadalomtudományi kutatás gyakorlata, Budapest, Balassi

Kvalitatív terepkutatások (pp. 315-346)

2. Eriksen, T. H. 2006. Kis helyek—nagy témák. Bevezetés a szociálintropológiába, Budapest, Gondolat

A terepmunka és értelmezései (pp. 40-58)

+ 1 szabadon választott az alábbiak közül

Ajánlott irodalom:

edict, R.: 2006. Krizantém és kard.

Egy tízezred visszafizetése (pp 99-112) és: Az erény dilemmája (pp 153-174)

Bourdieu, P.: 1978. A társadalmi egyenlőtlenségek újratemelődése, Budapest, Gondolat

Egyszerű újratemelés és ciklikus idő (pp 311-335)

A gazdasági beállítottságok átalakulásának gazdasági feltételei (pp. 336-349)

Bourdieu, P. 2009. A gyakorlat elméletének vázlata, Napvilág, Budapest

A ház szimbolikája. „A ház, avagy a megfordított világ”, i(pp 57-78)

Douglas, M. 2003. Rejtett jelentések, Budapest, Osiris

Szennyeződés (pp. 69-82)

(Hozzáolvasható: Egy étkezés megfejtése (pp.289—316)

Douglas, M. 2003. Rejtett jelentések, Budapest, Osiris

Egy étkezés megfejtése (pp. 289-316)

(Hozzáolvasható: Szennyeződés (pp. 69-82)

8. Geertz, C.: 1994. Az értelmezés hatalma. Budapest, Osiris

Mély játék. Jegyzetek a Bali kakasviadalról. (pp. 126-169)

Hall, Edward: Az élet tánca (In: Fejős Zoltán /szerk./: 2000. Idő és antropológia, Budapest, Osiris (pp. 169-190)

10. Hankiss E. 2006. Félelmek és szimbólumok, Budapest, Osiris

Imago mundi (pp.149-180)

Kapitány Á.–Kapitány G. 2002. Résztevő megfigyelés a saját társadalomban – korszakok

szimbolikája In: Kapitány-Kapitány,,„Jelbeszéd az életünk”2.

Budapest, Osiris. pp. (124-157)

Lévi-Strauss, C.: 2001. Strukturális antropológia I. Budapest, Osiris

A varázsló és mágiája (pp. 135-146)

Malinowski, B. 1972. Baloma. Budapest: Gondolat.

A kula lényege (pp. 49-67).

Mauss, M.: 2000. Szociológia és antropológia, Budapest, Osiris

A mágia összetevői. I. A varázsló; 2. Cselekvések (pp. 65-100)

(Hozzáolvasható: III. A képzetek IV. Általános megjegyzések (pp. 101-132)

Niedermüller P. A „szimbolikus” és a kulturális elemzés: megjegyzések a szimbolikus

antropológiáról (In: Kapitány—Kapitány: 1995. „Jelbeszéd az életünk”, Budapest, Osiris-

Századvég) (pp. 198-210)

Ortner, S. B.: Nő és férfi, avagy természet és kultúra? (In: Biczó Gábor /szerk./: Antropológiai irányzatok a

második világháború után, Debrecen, Csokonai (pp.195-210)

Slocum, S.: A gyűjtögető asszony: férfi egyoldalúság az antropológiában (In: Biczó Gábor /szerk./: Antropológiai irányzatok a második világháború után, Debrecen, Csokonai (pp.182-194)

Stewart, J.: 1994. Daltestvérek, Budapest, T-Twins—MTA Szociológiai Intézete (egy fejezete)

Turner, V. Átmenetek, határok és szegénység: a communitas vallási szimbólumai (In: Bohannon-Glazer pp. 673-712)

(Hozzáolvasható: Liminalitás és communitas (In: Turner, Victor: A rituális folyamat, Budapest, Osiris, (pp.107-144)

Egyéb információk:

Bármilyen más információ, amely elősegíti a diákok számára a kurzus megismerését.

Tanórán kívüli konzultációs időpontok és helyszín:

Keddenként 9 és 10 között, előzetes bejelentkezéssel, emailen. Helyszín: Elméleti Intézet.